

Vischnaunca
Tujetsch

Protocol dalla radunonza da vischnaunca

dils 6 da december 2023

allas 19.30 uras en Sala Cristalla a Sedrun

**Protocol dalla radunonza da vischnaunca dils 6 da december 2023
allas 19:30 uras entochen allas 00:07 uras,
ella sala Cristalla a Sedrun**

Presidi: Martin Cavegn (president communal)

Protocollista: Simona Giossi

Dumbravuschs: Silvio Schmid e Reto Schmid

Presents: 100

Perstgisas: Desiree Willimann
Gian Reto Nufer
Ursina Vinzens
Toni Cathomen

Tractandas

1. Avertura e beinvegni
2. Protocol nr. 1 dils 18 d'uost 2023
3. Midada dalla protocollaziun dalla radunonza da vischnaunca
4. Preventiv 2024
5. Orientaziuns
6. Varia

1. Tractanda Avertura / Beinvegni

Il president communal, Martin Cavegn, fa in cordial beinvegni a tuttas convischinas e tuts convischins sco era als commembers dalla cumissiun da gestiun tier la quarta radunonza da vischnaunca dil trienni 2023/2026.

Vinavon beneventa el il president dall'Uniun purila Tujetsch, Daniel Monn sco era la representanta dall'Uniun da giuventetgna Tujetsch, Riana Deragisch.

2. Tractanda Protocol nr. 1. dils 18 d'uost 2023

Suenter ch'il protocol nr. 1 dils 18 d'uost 2023 ei vegnius publicaus en nies fegl official La Tuatschina nr.19 dils 29-9-2023 ein neginas protestas vegnidadas inoltradas el decuors da 30 dis dapi la publicaziun. Il protocol ei leutras approbaus.

3. Tractanda Midada dalla protocollaziun dalla radunonza da vischnaunca

La suprastonza communal fa la proposta da midar la moda da protocollaziun dalla radunonza da vischnaunca, aschia che sulettamein ina pintga resumaziun dalla fatschenta, dalla tractaziun ed il conclus vegnan protocollai. Ei vegn buca pli scret ora il num e prenum da personas che dattan in votum, mobein mo las inizialas per motivs dil schurmetg da datas.

La radunonza da vischnaunca decida unanimamein d'approbar la midada da protocollaziun dallas radunonzas da vischnaunca, aschia che sulettamein ina pintga resumaziun dalla fatschenta, dalla tractaziun ed il conclus vegnan protocollai.

4. Tractanda Preventiv 2024

a) Quen da gudogn e sperdita

Cun ina presentaziun muossa il president Martin Cavegn tut ils projects ch'ei per part gia ella fasa da realisaziun ni che duein vegnir realisai el futur. El menziunescha che tut quels projects sappien mo vegnir realisai cun ina suprastonza motivada, il sustegn dil pievel, in maletg empalont che muossa la via, las finanzas che lubeschan quellas investiziuns, bunas perspectivas, buns contacts sco era ina ferma administraziun communal.

Per igl onn 2024 ein grondas investiziuns planisadas che vegnan ad alzar il deivet a liung termin e per mintga habitont. El futur vegnan las investiziuns denton a sesminuir considerablamein ed aschia sereducescha il deivet puspei. Tenor il parsura digl Uffeci da vischnauncas ei quei buca alarmont. La vischnaunca secatta en ina buna situaziun nua che investiziuns ein

indispensablas. Las perspectivas dad ina realisaziun d'in resort a Dieni e SedrunSolar lubeschan dad ir quella via.

Il president dalla cumissiun da gestiun pren il plaid e resumescha il rapport dalla cumissiun da gestiun. El menziunescha ch'il gudogn da frs. 106'710.00 dil quen da gudogn e sperdita ei pulit mudests enviars ils davos onns. Las entradas variablas dalla vischnaunca, sco la taglia d'energia ed aua, ein zun grevas d'enconuscher ordavon. Senza slijar si la remessa da 1.5 mil. fuss il deficit rodund 1.4 mil. Quei seigi buca da dramatisar, denton eis ei bien dad esser pertscharts da quei fatg. La cumissiun fa attenta da far il pass suenter la comba. Denton menziuneschan la cumissiun da gestiun ch'il resort a Dieni e SedrunSolar dettien alla vischnaunca perspectivas empermettendas. Las investziuns da bunamein 12 mil. ein considerablas ed ei seigi prudent da ponderar sche tut ils projects, sco per exempel la casa da giuventetgna ni la casa da giugs, seigien veramein necessaris da realisar. Sco davos engrazia il president dalla cumissiun da gestiun al president communal, alla suprastonza, als menaders dalla spartiziuns, allas cumissiuns sco era a tuttas collaboraturas e collaboraturs dalla vischnaunca da Tujetsch per lur engaschi e lur buna lavur.

Debatta d'entrada

Tier la debatta d'entrada dil quen da gudogn e sperdita han treis convischins priu il plaid. OC ed AS ein critics enviars la via che la suprastonza communal vul ir. Ei fetschi quitaus che la vischnaunca mondi ils proxims onns els deivets. Medemamein dat ei resalvas pertuccont il cashflow e las investziuns previdas. Ei vegn appellau da spitgar giu certs projects avon che far las investziuns. TV fa ina remarca pertuccont l'examinaziun da tut ils menaschis communal, per aschia saver simplificar ils affars communal.

Il president communal pren posiziun e declara ch'ins stoppi planisar sin liunga vesta ed astgi buca mirar mo onn per onn. Sch'ei vegness mo investiu cura ch'ils daners fussen avon maun, lu vegness la vischnaunca mai vinavon e stess eri. Far deivets ei buca mo enzatgei schliet ed ina vischnaunca astga far deivets sche las investziuns ein empermettendas.

Il president communal repassa il preventiv dil quen current e dat sclariments necessaris tier tut las posiziuns giavischadas.

Tier posiziun 3636.01 "promoziun dalla cultura" fa convischin BB la proposta da strihar il project per baghegiar la tuor da Putnengia.

La radunonza da vischnaunca decida cun 55 vuschs gie, 36 vuschs na ed 8 abstenziuns da strihar il project per baghegiar la tuor da Putnengia da total cuosts da frs. 575'000.00 ed entradas da frs. 300'000.00 per igl onn 2023 ed entradas da frs. 275'000.00 per igl onn 2024 ord il preventiv.

Tier posiziun 4990.10 “cudischaziun interna dil turissem”, damonda convischin TV daco ch’ils frs. 399'550.00 vegnien cudischai sil turissem. Quella part stuess ir el quen d’investiziun.

Il president communal pren encunter la remarca e vegn a quintar ora contas uras da lavur che l’atgna glied ha prestau per la sanaziun digl Bogn Sedrun e lu activar la summa totala sil project dalla sanaziun.

Tier posiziun 4510.00 “prelevaziun ord la finanziaziun speciala” sut la funcziun “ambient e planisaziun dil territori” fa convischin TV la proposta ch’ei fussi pli prudent da duvrar la remessa sco ulteriura remessa per il Bogn Sedrun.

La radunonza da vischnaunca decida cun 72 vuschs na, 16 vuschs gie ed 11 abstenziuns da buca transferir ils 1.5 mil sin la remessa per la sanaziun dil Bogn Sedrun.

Tier posiziun 3635.31 “taxa da turissem vischnaunca” sut la funcziun “turissem” fa convischin RD attents d’in sbagli che la taxa da turissem da rodund frs. 55'000.00 che la vischnaunca ha da pagar ei buca el preventiv. La taxa ei d’alzar sin frs. 345'000.00.

Il president communal engrazia per quella menziun e vegn a curreger il preventiv tier quella posiziun.

Risguardond las decisiuns dils votants san ins dir ch’il quen da gudogn e sperdita pigl onn 2024 muossa entradas da frs. 16'139'760.00; las expensas muntan a frs. 15'813'050.00. Aschia seresulta in gudogn da frs. 326'710.00

La radunonza da vischnaunca decida cun 97 vuschs gie, 1 vusch na ed 1 abstenziun d’approbar il preventiv 2024 dil quen da gudogn e sperdita dalla vischnaunca da Tujetsch cun in gudogn da frs. 326'710.00.

Quen d’investiziuns

Il president communal presenta il quen d’investiziun che preveda investiziuns da frs. 10'277'000.00. Il president ed il gerau responsabel dattan sclariments necessaris tier mintga posiziun giavischada.

Suandont las decisiun tier mintga project:

1. Projectaziun sanaziun scola Sedrun

La radunonza da vischnaunca decida unanimamein d'approbar il credit d'impegn per la projectaziun da sanaziun dalla Scola Sedrun en la summa da frs. 40'000.00.

2. Projectaziun plaz da divertiment halla plurivalenta

La radunonza da vischnaunca decida cun 77 vuschs gie, 15 vuschs na e 4 abstenziuns d'approbar il credit d'impegn per la projectaziun dil plaz da divertiment dalla halla plurivalenta en la summa da frs. 30'000.00.

3. Nova halla da deposit

Tier quella posiziun ha convischin PH, PB e GF priu il plaid encunter la necessitad d'ina halla da deposit e fatg la proposta da strihar il credit.

La radunonza da vischnaunca decida cun 60 vuschs gie, 33 vuschs na e 3 abstenziuns d'approbar il credit d'impegn per la nova halla da deposit en summa da frs. 780'000.00

4. Nova casa da giuventetgna – habitaziun

Convischins DM e BB han priu il plaid encunter l'investiziun dalla immobilia e da pli prudent nezzegiar la scola veglia a Rueras per ina auter intent. Convischin DM fa la proposta da buca dar il credit per ina habitaziun da giuventetgna.

La radunonza da vischnaunca decida cun 67 vuschs gie, 24 vuschs na e 5 abstenziuns d'approbar il credit d'impegn per la nova casa da giuventetgna – habitaziun en summa da frs. 400'000.00.

5. Nova casa da giuventetgna – local

Convischina RD sco representanta dalla giuventegna ha priu il plaid e declarau che la giuventetgna giavischi in liug central a Sedrun e buca a Rueras.

La radunonza da vischnaunca decida cun 70 vuschs gie, 20 vuschs na e 6 abstenziuns d'approbar il credit d'impegn per la nova casa da giuventetgna – local en summa da frs. 150'000.00

6. Sanaziun Via Curtin Niregl e Via Uaul Stgir

La radunonza da vischnaunca decida unanimamein d'approbar il credit d'impegn per igl onn 2024 per la sanaziun Via Curtin Niregl e Via Uaul Stgir en summa da frs. 1'980'000.00.

7. Projectaziun nova via Fravia vest

Convischin MC ha priu il plaid encunter la projectaziun dalla sanaziun via vest e fatg la proposta da buca conceder il credit.

La radunonza da vischnaunca decida cun 69 vuschs na, 14 vuschs gie e 13 abstenziuns da buc approbar il credit d'impegn per la projectaziun dalla nova via Fravia vest en summa da frs. 20'000.00.

8. Projectaziun nova via Fravia ost

La radunonza da vischnaunca decida cun 69 vuschs na, 14 vuschs gie e 13 abstenziuns da buc approbar il credit d'impegn per la projectaziun dalla nova via Fravia ost en summa da frs. 20'000.00.

9. Catramar Via Pitgmun sum Drun

Convischin GF ed AC han priu il plaid encunter catramar la Via Pitgmun sum Drun. Convischin GF fa la proposta da buca dar il credit per catramar la via.

La radunonza da vischnaunca decida cun 80 vuschs na, 9 vuschs gie e 7 abstenziuns da buc approbar il credit d'impegn per catramar la Via Pitgmun sum Drun en summa da frs. 60'000.00.

10. Sanaziun Via Fontauna

Convischin PH pren il plaid e sedamonda sch'igl ei veramein necessari da sanar la Via Fontauna cun instradar ina procedura da perimeter. Il president communal pren encunter quei votum e mira ensemen cun la suprastonza communal sch'igl ei veramein necessari. PB

declara che la suprastanza hagi la cumpetenzza e l'obligaziun da decider pertuccont ina procedura d'avertura ed il perimeter. Suenter la publicaziun sa mintga pertuccau far protesta e la dertgira administrativa decida en caussa.

La radunonza da vischnaunca decida cun 76 vuschs gie, 5 vuschs na e 15 abstenziuns d'approbar il credit d'impegn per la sanaziun dalla Via Fontauna en summa da frs. 130'000.00.

Convischin MV fa la proposta d'interrumper la radunonza e finir tala ina outra sera, cun quei che quella cuoza gia treis uras.

La radunonza da vischnaunca decida cun 46 vuschs na, 40 vuschs gie e 3 abstenziuns da buc interrumper la radunonza.

11. Novs parcadis Via Dulezi (Casa Depuoz) e Via Dentervitgs

Convischin DM fa la proposta da buca dar suatientscha al credit per ils parcadis e stuschar ils novs parcadis sigl onn 2025.

La radunonza da vischnaunca decida cun 80 vuschs gie, 2 vuschs na ed 1 abstenziun d'approbar il credit d'impegn per ils novs parcadis Via Dulezi (Casa Depuoz) e Via Dentervitgs en summa da frs. 105'000.00

12. Projectaziun plazzal Val Bugnei (bus local)

Convischin AS ha priu il plaid encunter la projectaziun dil bus local Val Bugnei. Tochen ch'igl ei buca clar sch'il resort vegni lubius duein negins daners da projectaziun vegnir investai. Per quei motiv fa AS la proposta da buca conceder il credit per la projectaziun. AS fa ina reselva sche mo la rundella vegnessi projectada sco quei ch'il cantun pretenda, massi el d'accord. Convischina GD e convischin MS han en general resalvas pertuccont la pretensiun da quels parcadis.

La radunonza da vischnaunca decida cun 66 vuschs gie, 13 vuschs na e 4 abstenziuns d'approbar il credit d'impegn per la projectaziun plazzal Val Bugnei en summa da frs. 200'000.00

13. Niev parcadi Sum Sassi Dieni

Convischins BB, AS, CH e DM han priu il plaid ed ein encunter quei project. Els ein dil meini ch'ei fussi pli bi da crear in plaz da seser cun survesta sin la val che da baghegiar parcadis. Convischin AS fa la proposta da buca dar il credit per il niev parcadi a Sum Sassi.

La radunonza da vischnaunca decida cun 34 vuschs na, 31 vuschs gie e 6 abstenziuns da buc approbar il credit d'impegn per ils novs parcadis Sum Sassi a Dieni en summa da frs. 450'000.00

14. Part canalisaziun niev parcadi Dulezi

La radunonza da vischnaunca decida cun 80 vuschs gie, 2 vuschs na ed 1 abstenziun d'approbar il credit d'impegn per la part dalla canalisaziun dil niev parcadi Dulezi en summa da frs. 25'000.00

15. Part canalisaziun sanaziun Via Curtin Niregl e Via Uaul Stgir

La radunonza da vischnaunca decida unanimamein d'approbar il credit d'impegn per la part dalla canalisaziun Via Curtin Niregl e Via Uaul Stgir en la summa da frs. 520'00.00

16. Dislocaziun dutgs Dieni

La radunonza da vischnaunca decida cun 60 vuschs gie, 8 vuschs na e 3 abstenziuns d'approbar il credit d'impegn per la discolaziun dils dutgs a Dieni en summa da frs. 600'000.00

17. Revaletaziun biotops Tujetsch (frs. 150'000.00 contribuziuns)

La radunonza da vischnaunca decida unanimamein d'approbar il credit d'impegn per la revaletaziun dils biotops Tujetsch en summa brutta da frs. 180'000.00.

18. Projectaziun remplazzament scaldament Drun

La radunonza da vischnaunca decida unanimamein d'approbar il credit d'impegn per la projectaziun dil remplazzament dil scaldament Drun en summa da frs. 35'000.00.

19. Maschina d'occasiun pil stradalesser

La radunonza da vischnaunca decida unanimamein d'approbar il credit d'impegn per la cumpra d'ina maschina d'occasiun pil stradalesser en summa da frs. 96'000.00.

20. Sanaziun senda tier sanaziun punt dil Drun dalla MGB

La radunonza da vischnaunca decida unanimamein d'approbar il credit d'impegn per la sanaziun dalla senda tier la sanaziun dalla punt Drun dalla MGB en summa da frs. 50'000.00.

21. Casa da giugs ella scola da Rueras

Convischina PT e convischin MC han priu il plaid e sedamondan sche quei project seigi veramein necessaris. Ei fussi per exempel pli prudent da far ord la scola veglia habitaziuns. Convischin SS menziunescha che Tujetsch hagi gia ina purschida semeglionta a Sedrun sin basa privata.

La radunonza da vischnaunca decida cun 36 vuschs na, 23 vuschs gie ed 8 abstenziuns da buc approbar il credit d'impegn per la casa da giugs ella scola da Rueras en summa da frs. 350'000.00

Las investiziuns bruttas previdas muntan da niev a frs. 13'219'000.00. Havend risguardau las entradas (contribuziuns, restituziuns, subsidis) ella summa totala da frs. 3'841'880.00 seresultan las investiziuns nettas da frs. 9'377'120.00.

- a) **La radunonza da vischnaunca decida unanimamein d'approbar il quen d'investiziuns 2024 dalla vischnaunca da Tujetsch cun ina summa brutta d'investiziuns da frs. 13'219'000.00, cun entradas d'investiziuns da frs. 3'841'880.00 ed aschia cun investiziuns nettas da frs. 9'377'120.00.**
- b) **La radunonza da vischnaunca decida unanimamein da schar il pei da taglia d'entrada e da facultad per igl onn 2024 sin 95% dalla taglia sempla dil cantun.**
- c) **La radunonza da vischnaunca decida unanimamein da schar il pei da taglia sin schischom per igl onn 2024 sin 1.5 promil.**
- d) **La radunonza da vischnaunca ha priu per enconuschientscha igl extract dil plan da finanzas 2024-2028.**

Il president communal fa attents sigl artechel dil “Tagesanzeiger” dils 25 da november 2023 pertuccont il project SedrunSolar. Quei pareri ei fetg legreivels e muossa ch’il project da fotovoltaic a Scharinas ei enconuschents ell’entira Svizra e che l’energia alpina presta ina lavur zun professiunala.

Vinavon fa el attents il pievel ch’il resort a Dieni vegni a purtar grondas midadas per la Val Tujetsch e ses habitonts. Da quellas midadas seigien ils biars aunc buca pertscharts.

Quei ei semussau oz sin fundament d’enquals votums. El supplichescha in e scadin da far ils patratgs e d’esser pertscharts ch’in project da tala grondezia pretenda dalla vischnaunca ina vesta ell’engronda.

Tractanda 6 Varia

Dil tractandum varia vegn buca fatg diever.

Il president communal engrazia per la presenza, la participaziun e la confidonza. El siara la radunonza allas 00:07 uras e giavischa a tuts in bi temps d’advent ed in bien retuorn a casa.

Protocollista:
Simona Giossi

President communal:
Martin Cavegn